

Bruxelles, 31 ianuarie 2023
(OR. en)

5871/23

COH 8
SOC 58
AGRISTR 5
PECHE 30
CADREFIN 9
POLGEN 7

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	30 ianuarie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 39 final
Subiect:	RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Fondurile structurale și de investiții europene Raportul din 2022 de sintetizare a rapoartelor anuale de implementare a programelor, care vizează implementarea în perioada 2014-2020

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2023) 39 final.

Anexă: COM(2023) 39 final

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 30.1.2023
COM(2023) 39 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Fondurile structurale și de investiții europene
Raportul din 2022 de sintetizare a rapoartelor anuale de implementare a programelor,
care vizează implementarea în perioada 2014-2020**

{SWD(2023) 22 final}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Fondurile structurale și de investiții europene

Raportul din 2022 de sintetizare a rapoartelor anuale de implementare a programelor, care vizează implementarea în perioada 2014-2020

1. INTRODUCERE

Criza din domeniul sănătății publice a continuat să afecteze societatea europeană în 2021. Valurile succesive de variante ale virusului care provoacă COVID-19 au testat reziliența economiilor noastre. În pofida condițiilor dificile, fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) au continuat să sprijine cetățenii, întreprinderile și autoritățile regionale. La rândul său, acest lucru a contribuit la atenuarea impactului crizei sanitare, precum și al crizei economice.

În timp ce fondurile ESI acționează ca o ancoră pentru investițiile publice și private și pentru proiectele pe termen lung, mecanismele de flexibilitate introduse în timpul crizei sanitare au permis acordarea de sprijin cetățenilor, întreprinderilor și autorităților regionale, ajutându-le să facă față efectelor pandemiei de COVID-19. Măsurile de sprijin s-au axat pe creșterea cheltuielilor cu asistența medicală, schemele privind reducerea timpului de muncă și capitalul circulant al IMM-urilor.

Fiind cele mai mari instrumente de investiții aferente cadrului financiar multianual (bugetul UE) 2014-2020, fondurile ESI sprijină coeziunea teritorială, economică și socială a regiunilor Europei, precum și reziliența și redresarea acestora în urma crizei cu care s-au confruntat în ultimii ani. Acestea includ:

- Fondul european de dezvoltare regională (FEDR);
- Fondul social european (FSE);
- Fondul de coeziune;
- Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR);
- Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM).

Prin urmare, fondurile ESI au o perioadă de implementare de 10 ani¹, 2021 fiind cel de-al 8-lea an. Prezentul raport, astfel cum se prevede la articolul 53 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, prezintă schimbările intervenite la nivelul execuției financiare a fondurilor ESI până la sfârșitul anului 2021². Raportul prezintă realizările cumulate ale perioadei de programare 2014-2020 raportate de statele membre, precum și informațiile inițiale cu privire la acțiunile de răspuns la pandemia de COVID-19 din cadrul programelor finanțate din fondurile ESI.

¹ [Regulamentul \(UE\) 2020/2220](#) a prelungit cu doi ani actuala perioadă de implementare a Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală, pentru a permite statelor membre și Comisiei să pregătească toate elementele necesare în vederea aplicării noului cadru juridic pentru politica agricolă comună planurilor strategice corespunzătoare.

² Datele disponibile indică, de asemenea, progrese parțiale înregistrate în execuția financiară până la 30 septembrie 2022.

Investițiile totale se ridicau la 731 de miliarde EUR la sfârșitul anului 2021, din care 535 de miliarde EUR au fost furnizate de UE. Bugetul total planificat a crescut cu aproape 90 de miliarde EUR, în principal datorită resurselor suplimentare puse la dispoziție în cadrul Asistenței de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU) în vederea combaterii pandemiei de COVID-19, precum și datorită extinderii bugetului politicii agricole comune. Fondurile vizează obiective politice esențiale pentru viitorul Europei, inclusiv:

- creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii,
- consolidarea capacității instituționale a administrației publice,
- accelerarea dezvoltării teritoriale și urbane, precum și intensificarea cooperării teritoriale (Interreg).

Până la sfârșitul anului 2021, statele membre primiseră deja peste 64 % din fondurile aferente politicii de coeziune. În termeni absoluți, cele 66 de miliarde EUR plătite în 2021 reprezintă cel mai ridicat nivel al plăților anuale efectuate de Comisie pe parcursul ciclului de finanțare 2014-2020. Potrivit celor mai recente date financiare disponibile, la sfârșitul lunii octombrie 2022, Comisia a plătit 297 de miliarde EUR pentru programele politicii de coeziune aferente perioadei 2014-2020, aproximativ 74 % din fondurile planificate, rămânând de plată încă 104 miliarde EUR.

În perioada 2014-2020, fondurile ESI au contribuit la:

- sprijinirea a peste 4 milioane de întreprinderi;
- crearea a peste 310 000 de noi locuri de muncă în diferitele regiuni ale UE;
- îmbunătățirea eficienței energetice a 460 000 de gospodării;
- creșterea capacității de producție de energie din surse regenerabile de energie cu peste 3 600 MW (echivalentul a aproximativ 1 800 de turbine eoliene);
- reducerea consumului anual de energie primară al clădirilor publice cu 2,6 terawați oră/an (echivalentul cantității de energie electrică consumate de aproximativ 720 000 de gospodării într-un an întreg);
- conectarea unui număr suplimentar de 500 000 de utilizatori de energie la rețelele electrice inteligente;
- sprijinirea a 55,2 milioane de persoane prin măsuri în domeniul ocupării forței de muncă, al incluziunii sociale sau al educației;
- susținerea a peste 2,3 milioane de proiecte în sectorul agricol și în zonele rurale;
- menținerea a peste 44 000 de locuri de muncă și crearea a peste 6 000 de noi locuri de muncă în sectorul pescuitului și acvaculturii.

Informațiile raportate de statele membre cu privire la implementarea programelor din cadrul fondurilor ESI pentru 2021 surprind o realitate de moment, într-un context foarte dinamic. Programele continuă să mobilizeze fonduri UE pentru a contracara efectele pandemiei, urmărind totodată realizarea obiectivelor lor strategice inițiale, deși într-un context foarte diferit. Țările UE au utilizat flexibilitatea suplimentară oferită prin intermediul Inițiativelor pentru investiții ca reacție la coronavirus (CRII și CRII+), precum și fondurile suplimentare puse la dispoziție prin pachetul de redresare NextGenerationEU, inclusiv Mecanismul de redresare și reziliență și REACT-EU.

Invadarea Ucrainei de către Rusia în 2022 a afectat și mai mult implementarea programelor. Cu sprijinul Comisiei, statele membre și-au ajustat programele pentru a se adapta la mediul aflat în schimbare rapidă și pentru a face față provocărilor emergente. Inițiativa „Acțiunea de coeziune pentru refugiații din Europa” (CARE), propusă de

Comisie în martie 2022 și adoptată în aprilie 2022, a oferit mai multă flexibilitate în materie de finanțare a politicii de coeziune pentru a sprijini statele membre care găzduiesc persoane refugiate ca urmare a războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. În strânsă colaborare cu organizațiile societății civile și cu autoritățile locale, fondurile ESI au sprijinit măsuri de compensare imediată în domeniul locuințelor și al îngrijirilor de sănătate pentru refugiați. Acestea au sprijinit, de asemenea, integrarea pe termen lung în domeniul ocupării forței de muncă, al educației și al incluziunii sociale, inclusiv prin cursuri de formare, cursuri de limbi străine, consiliere, îndrumare, asistență psihologică, asistență juridică și acces la servicii precum îngrijirea copiilor, îngrijiri de sănătate și servicii sociale.

În afară de aflulul fără precedent de persoane strămutate, invazia rusă în Ucraina a generat, totodată, o creștere semnificativă a prețurilor materiilor prime, inclusiv ale energiei și alimentelor, a cauzat noi blocaje în lanțul de aprovizionare și perturbări pe piața forței de muncă. Fondurile de coeziune au continuat să sprijine statele membre în vederea găsirii de soluții în fața acestor provocări, oferind flexibilitate maximă pentru implementarea investițiilor din cadrul politicii de coeziune prin intermediul asistenței flexibile pentru teritorii (FAST-CARE) propuse de Comisie în iunie 2022 și adoptate în octombrie 2022. FAST-CARE include modificări ale ambelor perioade de programare – 2014-2020 și 2021-2027 – care se axează pe: (i) simplificări administrative, (ii) o mai mare flexibilitate în ceea ce privește utilizarea interschimbabilă a celor trei fonduri ale politicii de coeziune și finanțarea proiectelor deja finalizate și (iii) lichidități suplimentare prin intermediul unei prefinanțări sporite din partea REACT-EU și a opțiunii de a solicita o acoperire a costurilor în proporție de 100 % din bugetul UE, fără nicio cofinanțare de la bugetele naționale.

În plus, Comisia a contribuit, de asemenea, la abordarea crizei energetice actuale prin modificări specifice ale politicii de coeziune pentru perioada 2014-2020 – prin inițiativa „Sprijinirea energiei la prețuri abordabile” (SAFE) – în contextul negocierilor legislative privind REPowerEU. La 14 decembrie 2022, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord politic privind REPowerEU, inclusiv referitor la SAFE, care va permite statelor membre să utilizeze până la 10 % din alocarea lor pentru politica de coeziune pentru perioada 2014-2020 pentru a sprijini gospodăriile vulnerabile și IMM-urile afectate în mod deosebit de creșterea prețurilor la energie, precum și schemele de șomaj tehnic și alte scheme echivalente, cu cofinanțare de 100 % din partea UE.

2. PREZENTARE GENERALĂ A IMPLEMENTĂRII

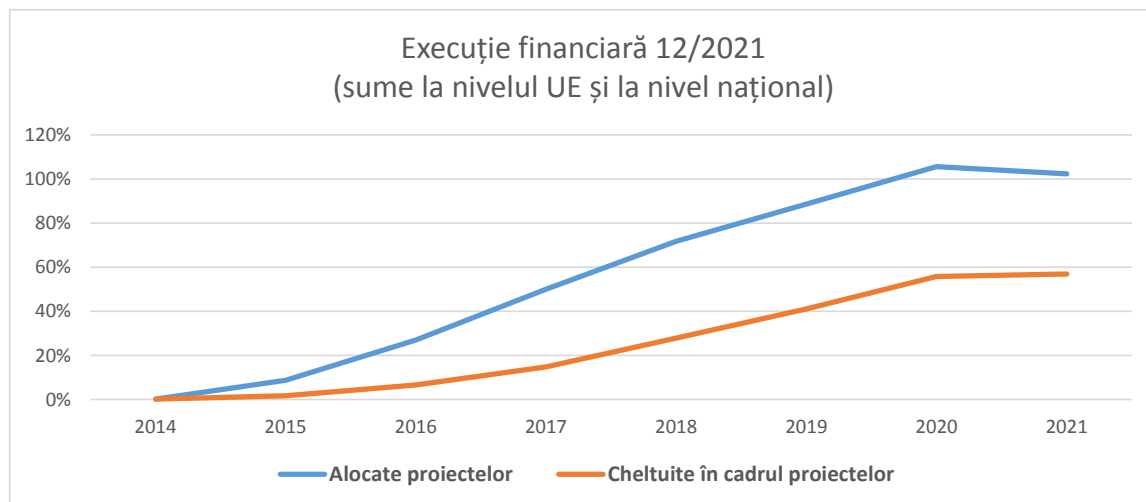
2.1. Implementare financiară³

**Investiții în
valoare de
731 de miliarde
EUR pentru**

³ Detaliile privind execuția financiară pentru fiecare fond și pentru fiecare stat membru sunt prezentate în anexe.

regiunile UE

Cele cinci fonduri ESI au angajat 535 de miliarde EUR în perioada de programare bugetară 2014-2020. Completate de cofinanțare națională, aceste fonduri au generat o investiție totală de 731 de miliarde EUR (inclusiv resurse aferente REACT-EU, precum și extinderea celui de al doilea pilon al politicii agricole comune). Costurile suportate de beneficiarii proiectelor sunt eligibile pentru cofinanțare din fondurile ESI până la sfârșitul anului 2023⁴.

Costul total al **proiectelor selectate** de statele membre pentru a beneficia de sprijin din partea fondurilor ESI până la sfârșitul anului 2021 se ridică la 746 de miliarde EUR și reprezintă 102 % din alocarea totală⁵. Graficul de mai jos arată tendința în ceea ce privește selecția și plata proiectelor de-a lungul ciclului de implementare, în termeni relativi.

La sfârșitul anului 2021, un total net de 252 de miliarde EUR a fost plătit statelor membre (64 % din suma planificată de UE pentru politica de coeziune pentru întreaga perioadă). Ținând seama atât de stadiul ridicat de maturitate al programelor, cât și de flexibilitatea oferită ca răspuns la criză, inclusiv o finanțare de 100 % din partea UE, în 2021 plățile efectuate de UE pentru programe au înregistrat o creștere evidentă. Experiența perioadelor de programare anterioare sugerează că rata de utilizare va continua să crească într-un ritm accelerat până la încheierea programelor. În 2021, au fost dezangajate 65 de milioane EUR⁶.

În ceea ce privește politica de coeziune, datele financiare pentru septembrie 2022 confirmă continuarea creșterii cheltuielilor. În zece luni, au fost raportate cheltuieli suplimentare în valoare de 45 de miliarde EUR, generând o creștere a plăților la 74 % din suma planificată. Având în vedere că administrația națională are tendința de a transmite Comisiei cereri de rambursare spre sfârșitul exercițiului financiar, această cifră va crește în continuare în lunile rămase din 2022.

⁴ În cazul FEADR, costurile sunt eligibile până la sfârșitul anului 2025.

⁵ Această ușoară supraalocare creează o rezervă în cazul în care unele proiecte eșuează în timpul implementării sau în cazul în care devin disponibile fonduri suplimentare, asigurându-se astfel absorbția optimă a fondurilor.

⁶ Această cifră include 17 milioane EUR din dezangajări din FEDR și din Fondul de coeziune, 16 milioane EUR din dezangajări din FSE și 32 de milioane EUR din dezangajări din FEPAM. Nu au existat dezangajări pentru FEADR în 2021.

2.2. Principalele realizări ale fondurilor ESI

Cadrul de reglementare pentru perioada 2014-2020 include indicatori comuni pentru fiecare fond al UE care permit monitorizarea anuală agregată la nivelul UE de către Comisia de acțiuni de investiții, a realizărilor și a rezultatelor.

Cifrele principale cumulate privind performanța, raportate de statele membre până la sfârșitul anului 2021, au fost următoarele:

- 4 milioane de întreprinderi au fost sprijinite prin proiecte finanțate din fondurile ESI ⁷;
- 310 000 de noi locuri de muncă au fost create cu sprijinul FEDR;
- instalarea unei capacități de producție de energie din surse regenerabile mai mare cu 3 600 MW (echivalentul a aproximativ 1 800 de turbine eoliene);
- reducerea consumului anual de energie primară al clădirilor publice cu 2,6 terawați oră/an (echivalentul cantității de energie electrică consumate de aproximativ 720 000 de gospodării într-un an întreg);
- 500 000 de utilizatori de energie conectați la rețele electrice inteligente;
- 55,2 milioane de participanți au beneficiat de proiecte sprijinite de FSE și de Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor;
- 8,8 milioane de participanți au obținut o calificare datorită sprijinului FSE;
- 2,3 milioane de proiecte sprijinite pentru a ajuta sectorul agricol și întreprinderile rurale să devină mai competitive, precum și să creeze și să mențină locuri de muncă în zonele rurale;
- 34 de milioane de hectare de teren agricol sau 19,5 % din suprafața agricolă utilizată selectate pentru sprijin în vederea gestionării terenurilor cu scopul unei mai bune protecții a biodiversității;
- 64 % din populația rurală totală (184,8 milioane de locuitori) este acoperită de peste 3 650 de grupuri de acțiune locală LEADER (GAL) care implementează strategii de dezvoltare locală sprijinite prin FEADR.

2.3. Reacții la pandemia de COVID-19

**39,6 miliarde EUR
injectate pentru
combaterea
pandemiei și un
plus de flexibilitate**

Valurile succesive de variante ale virusului au afectat societățile europene pe tot parcursul anului 2021. Autoritățile naționale, regionale și locale au rămas în prima linie pentru a combate daunele aduse comunităților și economiei.

Ca răspuns la pandemia de COVID-19, UE a adoptat cel mai mare pachet de redresare de până acum cu scopul de a ieși din criză cu o reziliență sporită și de a sprijini transformarea digitală și verde a Europei, finanțată prin NextGenerationEU.

⁷ Toate fondurile ESI vizează sprijinirea întreprinderilor. Proiectele au sprijinit 2 milioane de întreprinderi în cadrul FEDR, 1,7 milioane de microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii în cadrul FSE și 390 000 de întreprinderi din mediul rural în cadrul FEADR.

Noi resurse în valoare de 50,6 miliarde EUR alocate în cadrul Asistenței de redresare pentru coeziune și teritoriile Europei (REACT-EU) au sprijinit măsurile de reparare a daunelor provocate de criză în cadrul fondurilor structurale pentru perioada 2014-2020.

REACT-EU a fost primul instrument utilizat în cadrul NextGenerationEU, prima plată fiind efectuată la 28 iunie 2021. Finanțarea a fost împărțită în două tranșe – majoritatea a fost disponibilă pentru programare în 2021 (39,6 miliarde EUR), iar restul în 2022 (10,8 miliarde EUR). Comisia a acționat rapid pentru a pune la dispoziție în timp util fonduri în vederea combaterii pandemiei și a susținerii economiei. La doar trei luni de la adoptarea Regulamentului REACT-EU⁸, aceasta a aprobat peste 90 % din fondurile disponibile în 2021, permițând astfel autorităților de management să înceapă să utilizeze resursele suplimentare disponibile.

Finanțarea a fost acordată instituțiilor medicale, cercetătorilor, proprietarilor de întreprinderi, angajaților și persoanelor vulnerabile. Începând din octombrie 2022, 7,1 miliarde EUR au fost alocate pentru investiții verzi (din care 6,1 miliarde EUR pentru acțiuni în domeniul climei) și 3,1 miliarde EUR pentru economia digitală; 8 miliarde EUR au fost alocate întreprinderilor și sprijinului pentru întreprinderi; 7,1 miliarde EUR pentru sectorul sănătății și 10 miliarde EUR pentru măsuri privind piața forței de muncă.

Valorile-cheie din raportarea națională a indicatorilor specifici privind COVID-19, inclusiv contribuția în premieră la sprijinul REACT-EU, indică următoarele realizări preliminare până la sfârșitul anului 2021⁹:

- În cadrul indicatorilor COVID-19 referitori la cheltuielile legate de sănătate: 42 % din totalul de 3,7 miliarde EUR planificat au fost raportate ca fiind cheltuite până la sfârșitul anului 2021.
- Indicatorii-cheie specifici pandemiei de COVID-19 referitori la realizările în materie de sănătate arată o rată ridicată de execuție:
 - din obiectivul de 3,4 miliarde de echipamente individuale de protecție, astfel cum este prevăzut în programele statelor membre, 84 % au fost raportate ca fiind realizate;
 - în ceea ce privește obiectivul de 13 000 de ventilatoare noi, achiziționarea a peste aproape 11 000 de ventilatoare (84 %) a fost raportată ca fiind finalizată.
- În ceea ce privește obiectivul de 12,4 miliarde EUR pentru sprijinirea de urgență a capitalului circulant în cazul IMM-urilor (granturi și împrumuturi), 70 % din obiectiv a fost raportat ca fiind realizat. În ceea ce privește obiectivul de a sprijini peste 1 milion de IMM-uri cu capital circulant, raportarea a indicat realizarea acestuia în proporție de 78 % până la sfârșitul anului 2021, aproximativ 805 000 de întreprinderi beneficiind de sprijin.

⁸ Regulamentul (UE) 2020/2221 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 decembrie 2020 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 în ceea ce privește resursele suplimentare și măsurile de implementare cu scopul de a oferi asistență pentru sprijinirea ameliorării efectelor provocate de criză în contextul pandemiei de COVID-19 și al consecințelor sale sociale și pentru pregătirea unei redresări verzi, digitale și reziliente a economiei (REACT-EU) (JO L 437, 28.12.2020, p. 30).

⁹ Aceste informații sunt disponibile în [Tabloul de bord privind COVID-19](#) de pe Platforma de date deschise privind coeziunea.

În cadrul politicii de coeziune, FSE este principala sursă de sprijin pentru serviciile sociale, menținerea locurilor de muncă și susținerea grupurilor vulnerabile, în conformitate cu Planul de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale. Aceasta se datorează promovării, de exemplu, a sprijinului pentru schemele privind reducerea timpului de muncă, a suplimentării salariilor în cazul personalului medical, a asigurării de echipamente informatice, echipamente de protecție și servicii pentru grupurile vulnerabile.

Măsura instituită în cadrul FEADR pentru a oferi sprijin temporar sub formă de lichidități fermierilor și întreprinderilor rurale afectate în mod deosebit de criza provocată de pandemia de COVID-19 a fost pusă în aplicare în cadrul celor peste 40 de programe naționale sau regionale de dezvoltare rurală din 14 state membre, pentru un quantum total planificat al cheltuielilor publice de 1 miliard EUR (inclusiv cofinanțarea națională). Până la sfârșitul anului 2021, 90 % din cele 700 de milioane EUR alocate măsurii (pentru un quantum total planificat al cheltuielilor publice de 1 miliard EUR, inclusiv cofinanțarea națională) au fost utilizate, ceea ce a permis ca peste 560 000 de ferme și 6 500 de IMM-uri să primească sprijin. 92 % din aceste cheltuieli au fost direcționate către fermieri.

FEPAM a introdus sprijin de urgență pentru a compensa încetarea temporară a activităților de pescuit și suspendarea sau reducerea producției și a prelucrării din acest domeniu în contextul pandemiei. 189 de milioane EUR din finanțarea FEPAM au fost angajate pentru atenuarea impactului pandemiei de COVID-19, jumătate din această sumă fiind alocată pentru încetarea temporară a activităților de pescuit. Aceasta corespunde unui procent de 3,8 % din totalul finanțării FEPAM angajate la sfârșitul anului 2021.

Exemple de proiecte finanțate din fondurile ESI care contribuie la răspunsul la criza provocată de pandemia de COVID-19:

În Grecia, FSE a sprijinit recrutarea de profesioniști din domeniul sănătății, inclusiv medici, asistente/asistenți medicale/medicali și alte categorii de personal care furnizează servicii de sănătate și dețin un rol esențial în ceea ce privește structura, gradul de pregătire și reziliența instituțiilor de asistență medicală. Având ca obiectiv combaterea deficitului de personal care afectează serviciile de sănătate din Grecia, proiectul a pus accentul pe creșterea numărului de membri ai personalului implicați în screeningul, depistarea timpurie și gestionarea potențialelor cazuri de COVID-19, precum și în îngrijirea persoanelor cu boli cronice sau acute care nu sunt legate de COVID-19.

[Delvert Mécanique](#), o societate cu sediul în Nouvelle-Aquitaine, Franța, a primit sprijin financiar pentru a-și moderniza producția. Societatea, care produce piese de lucru pentru piețele industriei, apărării, căilor ferate și sporturilor automobiliste, a fost puternic afectată de criza sanitară. Sprijinul FEDR îi permite acestei societăți să fie mai productivă și să își mărească cifra de afaceri cu 20 % în următorii trei ani, precum și să recruteze personal nou.

În Austria, fondurile REACT-EU au sprijinit societatea [Kioto Solar](#) cu sediul în Carintia. FEDR a contribuit cu 1,4 milioane EUR la achiziționarea de utilaje pentru o nouă linie de producție de module fotovoltaice care pot fi integrate în fațadele clădirilor. Aceste module inovatoare, inteligente și estetice transformă o clădire într-o adevărată centrală solară. Datorită noii linii de producție, modulele fotovoltaice cu dublă utilizare (grădină de iarnă, fațadă, copertină auto, soluții pentru acoperișuri etc.) pot fi produse automat la sediul societății din St. Veit.

În regiunea ultraperiferică franceză La Réunion, FEDR a investit 8 milioane EUR pentru a ajuta întreprinderile din sectorul turismului să își mențină și să își reia treptat activitățile. Această investiție a luat forma unui sprijin forfetar pentru capitalul circulant al IMM-urilor, contribuind la reducerea efectelor negative cauzate de izbucnirea epidemiei de COVID-19, care a afectat foarte puternic regiunea. Pentru prima dată, un astfel de sistem a fost implementat prin intermediul unei platforme digitale dedicate, reducând la minimum birocrația.

Pandemia de COVID-19 a generat schimbări semnificative pe piața financiară și la nivelul economiei lituaniene. Din cauza crizei economice provocate de pandemia de COVID-19, doar 15 % din întreprinderile agricole și-au putut acoperi datoriile pe termen scurt din fonduri proprii. Cu sprijinul FEADR, a fost creat un instrument financiar care oferă împrumuturi preferențiale de maximum 200 000 EUR pentru capital circulant și/sau investiții pentru fermele agricole mici și tinerii fermieri. Până în septembrie 2022, au fost depuse cereri de împrumut în valoare de 2,7 milioane EUR.

3. IMPLEMENTAREA BAZATĂ PE TEME-CHEIE

Următoarele secțiuni oferă o imagine de ansamblu a realizărilor fondurilor ESI pentru fiecare domeniu principal de politică, astfel cum au fost raportate de statele membre la sfârșitul anului 2021.

3.1. Creștere inteligentă

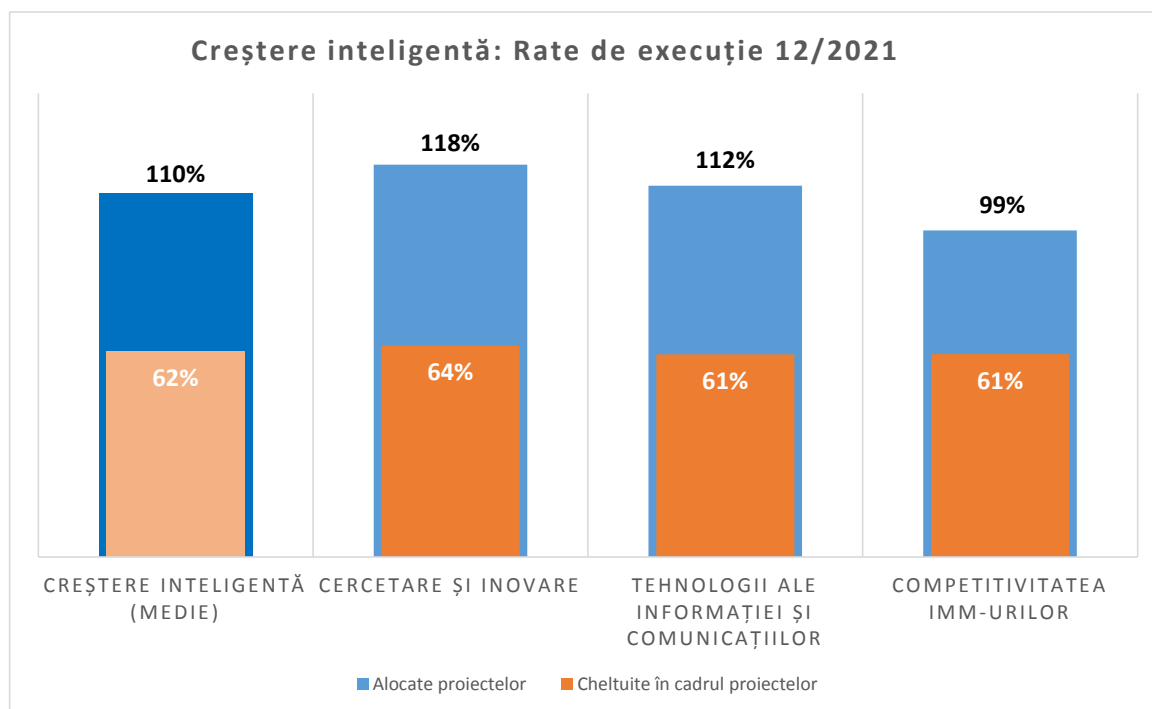
Investițiile în creșterea inteligentă reprezintă aproximativ 29 % din totalul finanțării ESI. Sunt disponibile peste 212 de miliarde EUR pentru cele trei obiective inteligente: cercetare și inovare (70 de miliarde EUR), tehnologia informației și comunicațiilor (18 miliarde EUR) și competitivitatea IMM-urilor (124 de miliarde EUR)¹⁰.

**212 miliarde EUR
pentru creștere
inteligentă**

Până la sfârșitul anului 2021, statele membre alocaseră 225 de miliarde EUR, respectiv 110 %¹¹ din totalul fondurilor disponibile, pentru proiecte aferente acestor trei obiective (*alocate proiectelor* din graficul de mai jos), iar 131 de miliarde EUR, reprezentând 62 % din alocare, fuseseră deja plătite beneficiarilor proiectelor (*cheltuite în cadrul proiectelor*). Aceasta reprezintă o creștere de 8 puncte procentuale comparativ cu anul precedent, ceea ce indică un ritm bun al cheltuielilor pentru fondurile ESI. Figura de mai jos prezintă o defalcare mai detaliată a ratei de execuție pentru fiecare dintre cele trei obiective, precum și media corespunzătoare grupării creșterii inteligente.

¹⁰ Sumele agregate pentru principalele domenii de politică sunt mai mari decât sumele specifice pentru fiecare obiectiv tematic incluse în anexa 1.1. Aceasta se datorează realocării investițiilor raportate în cadrul „obiectivelor multitematice”.

¹¹ Suma selectată este mai mare decât suma planificată pentru a se asigura o mai bună absorbție în cazul în care unele proiecte eșuează în timpul implementării sau în cazul în care devin disponibile fonduri suplimentare.

Utilizarea fondurilor ESI pentru a promova cercetarea și inovarea este esențială pentru a ajuta statele membre și regiunile să creeze condițiile necesare pentru inovare, cercetare și dezvoltare. Sprijinirea inovării prin strategii de specializare inteligentă este esențială pentru o serie de priorități ale Uniunii, în special Pactul verde european, o economie în serviciul cetățenilor și pregătirea Europei pentru era digitală.

Până la sfârșitul anului 2021, s-au înregistrat realizări substanțiale în domeniul **cercetării și inovării**. De exemplu, ca urmare a sprijinului din partea UE, peste 60 000 de întreprinderi au cooperat cu instituții de cercetare (94 % din obiectiv) și aproximativ 30 000 de întreprinderi au introdus noi produse pe piață (95 % din obiectiv).

Fondurile ESI contribuie în mod semnificativ la **transformarea digitală** a economiei europene prin îmbunătățirea infrastructurii informatice și prin capacitatea cetățenilor, a întreprinderilor și a autorităților publice cu o nouă generație de tehnologii și competențe. Peste 6,3 milioane de gospodării beneficiază de acces îmbunătățit la internet în bandă largă datorită proiectelor FEDR selectate. Se preconizează că aproape 12 milioane de gospodării vor beneficia de un acces îmbunătățit la banda largă până la sfârșitul anului 2023. În zonele rurale, peste 1 900 de operațiuni de investiții au beneficiat de sprijin din FEADR în valoare totală de peste 1,1 miliarde EUR, în vederea îmbunătățirii accesibilității, utilizării și calității TIC. Peste 5,1 milioane de persoane din zonele rurale au beneficiat de îmbunătățirea infrastructurii sau a serviciilor informatice.

Fondurile ESI oferă un sprijin vital pentru ca întreprinderile să se dezvolte și să devină mai productive și mai competitive, precum și pentru ca întreprinderile să introducă soluții inovatoare. În total, 124 de miliarde EUR (17 % din bugetul total) sunt planificate pentru creșterea **competitivității IMM-urilor europene**, acesta fiind cel mai important obiectiv bugetar. Până în prezent, 99 % din suma planificată este deja alocată proiectelor, iar 61 % din respectiva sumă a fost deja utilizată.

De exemplu, numărul IMM-urilor care au beneficiat de sprijin din partea UE a crescut la 2 milioane în 2021 (în comparație cu 1,4 milioane în anul precedent), ceea ce demonstrează efectul de atenuare pe care fondurile UE l-au avut în protejarea

întreprinderilor împotriva impactului pandemiei de COVID-19 și a consecințelor financiare ale acesteia.

Exemple de proiecte finanțate din fondurile ESI care contribuie la creșterea inteligentă:

Cu sprijinul FEDR, întreprinderea nou-înființată [Makegrowth Lab](#) din Puławy, regiunea Lubelskie, Polonia, a dezvoltat un material produs din biomasă cu ajutorul microorganismelor. Scoby Packaging Materials® este o nanofibră de înaltă performanță obținută din microbi prin suprarecyclarea alimentelor/băuturilor locale nedorite. Aceasta poate fi utilizată ca alternativă la ambalajele din plastic și ca recipient de depozitare pentru alimente, produse chimice, cosmetice și textile. Produsul este ecologic și inovator la nivel mondial.

Programul de accelerare a întreprinderilor nou-înființate „[Olympo Boxes 2020](#)” desfășurat în regiunea ultraperiferică Insulele Canare, Spania, a promovat spiritul antreprenorial și a oferit servicii antreprenorilor din domeniul tehnologiei. Cu sprijinul finanțării FEDR, acest proiect a oferit servicii de consiliere pentru 73 de antreprenori, înlesnind îmbunătățirea modelului de afaceri în cazul a 32 de întreprinderi nou-înființate prin punerea în aplicare a unor idei inovatoare.

În regiunea Uusimaa din Finlanda, FEDR a cofinanțat proiectul „[Digi-Flash](#)” pentru a accelera utilizarea în cadrul IMM-urilor a tehnologiilor digitale specifice industriei 4.0. 53 de întreprinderi au participat la proiect și au lansat activități de cercetare și dezvoltare. 15 dintre aceste întreprinderi au dat naștere la noi întreprinderi bazate pe soluții de energie din surse regenerabile sau pe sprijinirea soluțiilor cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Alte 17 întreprinderi au dezvoltat produse noi sau semnificativ îmbunătățite.

Fabrica de bere unică și inovatoare [Mad Scientist Brewery](#), cu sediul la Budapesta, Ungaria, a primit sprijin din partea FEDR pentru a atenua impactul economic al pandemiei de COVID-19 și pentru a-și îmbunătăți tehnologiile. Noile tehnologii permit Mad Scientist să țină pasul cu inovațiile rapide din sectorul fabricilor de bere finanțate prin IPA și să își îmbunătățească competitivitatea pe piețele internaționale.

Sprijinul FEDR acordat întreprinderii KUNKEL + Partner cu sediul în Renania de Nord-Westfalia, Germania i-a permis acesteia să continue să dezvolte [baterii zinc-aer reîncărcabile](#). Această tehnologie oferă o densitate energetică ridicată, este ușor de reciclat și, mai presus de toate, este foarte ieftină. Celula optimizată este în prezent fabricată într-o serie industrială mică și se instalează un demonstrator cu 72 de celule și o capacitate totală de 7,2 kWh. Aceasta va intra în funcțiune la utilitățile municipale din orașul Steinfurt, Renania de Nord-Westfalia, pentru a stoca temporar energia excedentară produsă de sistemul fotovoltaic de 100 kW.

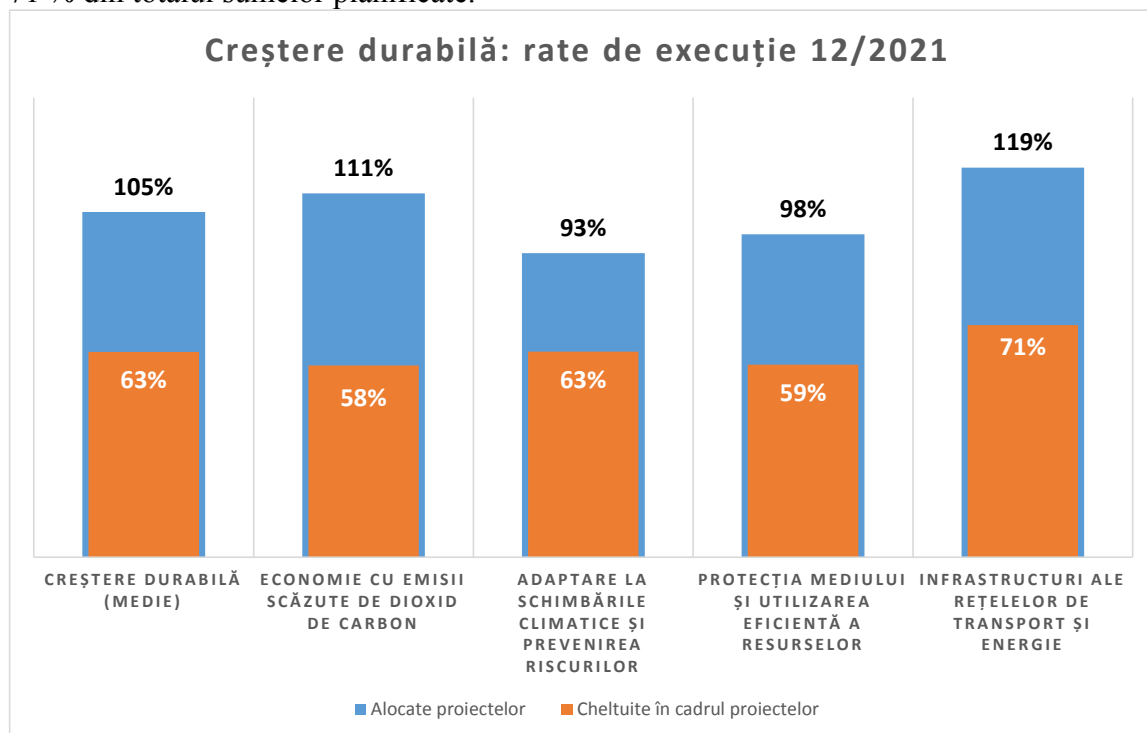
3.2. Creștere durabilă

**279 de
miliarde EUR
pentru creștere
durabilă**

Prin sprijinirea investițiilor în economia circulară, curată și neutră din punct de vedere climatic, precum și a investițiilor în domeniul mediului și al adaptării la schimbările climatice, fondurile ESI contribuie semnificativ la obiectivele ambițioase ale Pactului verde european. Datorită resurselor suplimentare injectate prin REACT-EU, alocarea totală a crescut la

279 de miliarde EUR (față de 251 de miliarde EUR la sfârșitul anului 2020). Aceasta reprezintă aproximativ 38 % din alocarea bugetară totală. Până la sfârșitul anului 2021, 292 de miliarde EUR au fost alocate proiectelor (105 % din fondurile dedicate), iar cheltuielile s-au ridicat la 174 de miliarde EUR (63 % din totalul planificat). Figura de mai jos prezintă o defalcare mai detaliată a ratei de execuție pentru fiecare din cele patru obiective, precum și media corespunzătoare grupării creșterii durabile.

Există diferențe importante între diversele teme în ceea ce privește progresele financiare. Numărul investițiilor în **infrastructuri de rețea în domeniul transporturilor și al energiei** a crescut într-un ritm foarte accelerat în ultimul an. Până în prezent, s-au cheltuit 71 % din totalul sumelor planificate.

Adaptarea la schimbările climatice și prevenirea riscurilor reprezintă unul dintre obiectivele tematice cu cel mai rapid progres, situându-se pe locul al doilea în ceea ce privește sumele deja cheltuite de beneficiari (63 %). Pe locul următor în materie de cheltuieli se află **protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor**, 59 % din bugetul total fiind deja utilizat, puțin sub media aferentă obiectivului de creștere durabilă.

Criza provocată de pandemia de COVID-19 a încetinit temporar ritmul de implementare a proiectelor care contribuie la realizarea obiectivelor climatice și de reducere a emisiilor de dioxid de carbon, dat fiind că fondurile necheltuite au fost redirecționate pentru a face față măsurilor de urgență din sectorul asistenței medicale și din sectorul întreprinderilor. Această situație a fost însă inversată prin redirecționarea, în iunie 2021, a 50,6 miliarde EUR din fondurile REACT-EU către programele existente din cadrul politicii de coeziune, pentru a le sprijini în vederea reducerii decalajului dintre măsurile de urgență și redresarea pe termen lung, oferind statelor membre noi resurse pentru relansarea proiectelor verzi și digitale care fuseseră sistate. Se preconizează o accelerare semnificativă a ritmului de implementare în perioada 2022-2023, întrucât multe dintre aceste proiecte pe termen lung vor ajunge la maturitate.

Fondurile ESI au reprezentat principalul sprijin financiar public al UE pentru energia curată. Acestea au finanțat eficiența energetică prin renovarea clădirilor, dezvoltarea surselor regenerabile de energie și a rețelelor energetice. Datorită acestui fapt, mai multe

state membre au pus în aplicare programe de renovare la scară largă a clădirilor rezidențiale. În consecință, mii de gospodării beneficiază în prezent de facturi reduse la energie și de un confort sporit. IMM-urile au fost, de asemenea, sprijinite să își îmbunătățească eficiența energetică, să își reducă costurile cu energia și să își îmbunătățească competitivitatea.

Totodată, s-a acordat un sprijin semnificativ pentru stimularea investițiilor în surse regenerabile de energie, cum ar fi energiile marine, dar și în utilizarea energiei solare sau eoliene, cum ar fi în comunitățile energetice și în instalațiile la scară mică. Aceasta a contribuit la securitatea energetică și a dus la crearea de noi locuri de muncă și de noi întreprinderi în UE în sectorul energiei din surse regenerabile. Fondurile ESI au fost investite în infrastructura-cheie de energie electrică și gaze, care este în prezent esențială pentru asigurarea unei piețe interne funcționale a energiei.

Urmărirea sprijinului acordat pentru acțiuni în domeniul climei

Comisia s-a angajat să sprijine acțiunile în domeniul climei prin alocarea către această prioritate a cel puțin 20 % din bugetul UE aferent perioadei 2014-2020. Fondurile ESI **directionează un procent total de 26 % din bugetul lor către realizarea obiectivelor acțiunilor în domeniul climei**. Aceste acțiuni includ investiții în domeniul economiei cu emisii scăzute de dioxid de carbon, al economiei circulare, al prevenirii riscurilor, al protecției mediului, al mobilității urbane curate și al activităților de cercetare și inovare.

La sfârșitul anului 2021, contribuțiile fondurilor ESI pentru acțiunile în domeniul climei au variat de la 58 % din pachetul bugetar total al FEADR la 27 % din alocarea totală a Fondului de coeziune, 17 % din alocarea totală a FEPAM și 18 % din alocarea totală a FEDR. Anexa 3 oferă mai multe detalii cu privire la alocarea și utilizarea fondurilor legate de climă.

Alocarea totală din FEDR pentru acțiuni în domeniul climei a fost majorată în 2021 prin alocări suplimentare în valoare de 6,7 miliarde EUR (17 % din alocarea totală din FEDR) în cadrul REACT-EU, valoarea totală a alocării din FEDR ajungând astfel la 39,3 miliarde EUR.

Urmărirea acțiunilor în domeniul climei din cadrul politicii de coeziune poate fi explorată în cadrul [instrumentului de urmărire a cheltuielilor legate de climă](#) de pe Platforma de date deschise privind coeziunea.

Până la sfârșitul anului 2021, s-au înregistrat următoarele realizări concrete:

- capacitatea de producție de energie din surse regenerabile va fi mărită cu 8 800 MW, din care 3 600 MW au fost deja instalați, ceea ce reprezintă o creștere de 33 % față de anul precedent;
- performanța energetică a 754 000 de gospodării se va îmbunătăți; până la sfârșitul anului 2021, nu mai puțin de 460 000 de gospodării beneficiau deja de condiții îmbunătățite (cu aproximativ 91 000 mai multe decât până la sfârșitul anului 2020);
- consumul de energie al clădirilor publice se va reduce anual cu 7,8 terawați-oră, din care 2,6 terawați-oră sunt deja economisiți anual;

- măsurile de protecție împotriva inundațiilor vor reduce vulnerabilitatea a aproape 34 de milioane de persoane, dintre care 21,7 milioane sunt în prezent mai puțin expuse riscurilor de inundații datorită investițiilor sprijinite;
- s-au înregistrat în continuare progrese prin îmbunătățirea gestionării terenurilor agricole și forestiere în ceea ce privește sechestrarea și conservarea carbonului, precum și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac din agricultură. La sfârșitul anului 2021, UE își depășise deja obiectivele pentru 2025 în aceste domenii;
- 1,7 miliarde EUR, reprezentând aproximativ 35 % din sprijinul total acordat de FEPAM sectoarelor pescuitului și acvaculturii, au fost alocate pentru a conserva și a proteja mediul, de exemplu prin protejarea zonelor Natura 2000, precum și pentru a promova utilizarea eficientă a resurselor și reducerea deșeurilor.

În continuare sunt prezentate câteva exemple de finanțări în acest domeniu de actualitate.

Exemple de proiecte finanțate din fondurile ESI care contribuie la creșterea durabilă:

Fondul de coeziune a alocat 114 milioane EUR pentru achiziționarea a 23 de trenuri electrice pentru zona metropolitană din Riga, Letonia. Se preconizează că [noile trenuri electrice de călători](#) vor duce la creșterea numărului de pasageri cu 2,7 milioane pe an, generând o trecere de la moduri de transport mai puțin durabile, reducând timpul de deplasare, sporind siguranța și accesibilitatea.

Proiectul „[Peute Energy Center](#)”, din Hamburg, Germania, a promovat utilizarea căldurii reziduale industriale pentru alimentarea cu căldură a trei cartiere din oraș. Prin alimentarea clădirilor cu căldură reziduală industrială, se va evita producerea a aproximativ 8 500 de tone de emisii de CO₂ anual datorită sprijinului FEDR.

Centrul spitalicesc Vila Real, situat în regiunea de nord a Portugaliei, a fost reabilitat cu sprijin din partea Fondului de coeziune. Reabilitarea sistemului energetic a contribuit la raționalizarea consumului de energie în ceea ce privește sistemul de climatizare, iluminatul interior și exterior, încălzirea apei și instalarea de sisteme de energie din surse regenerabile, cum ar fi energia solară termică și fotovoltaică și biomasa. Aceasta a dus la o îmbunătățire semnificativă a nivelului de confort al pacienților și al personalului. Proiectul a generat o reducere substanțială a consumului anual de energie electrică și a emisiilor de CO₂.

FEPAM a oferit sprijin financiar proiectului [Alga4Food](#) din Portugalia, care are ca scop explorarea beneficiilor macroalgelor comestibile (alge marine) de pe coasta portugheză și promovarea utilizării macroalgelor produse în mod durabil în bucătăria familiilor portugheze. Echipa Alga4Food reunește lumea științei și a gastronomiei, analizând diferite tipuri de alge marine pentru a le înțelege aroma și valoarea nutrițională și pentru a găsi modalități inovatoare de utilizare a acestora în bucătăria portugheză.

Optimizarea utilizării energiei marine pentru a acoperi consumul de energie electrică al locuitorilor pe plan local și pentru a realiza o tranziție către o energie curată și o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon reprezintă provocarea ambițioasă a proiectului [MegaWattBlue](#). Proiectul sprijinit de FEDR a permis dezvoltarea și testarea unui generator de curent de maree de a doua generație în mediul natural din Bretania,

Franța. Prototipul permite o producție de energie de 2,5 ori mai mare decât cea a unui generator convențional de curent de maree.

Proiectul „[Grădinile angelice](#)” (Anielskie Ogrody), cofinanțat de FEADR în Polonia, a contribuit la crearea de la zero a unor mici ferme de familie ecologice și le-a sprijinit în producția de legume, fructe, plante aromatice și flori ecologice. Proiectul a inclus educație prin ateliere practice, precum și îndrumare online, extinzându-se la scară națională. De asemenea, proiectul a inspirat comunitățile de la nivel local și național să coopereze cu mici grădini productive în beneficiul elevilor și vârstnicilor.

FEDR a cofinanțat construcția unei conducte de gaze naturale cu o lungime de 55 km în regiunea Śląskie, situată în sudul Poloniei. [Gazoductul Tworóg-Tworzeń](#) face parte din secțiunea vestică a Coridorului de gaze Nord-Sud. Acesta conectează terminalul de gaz natural lichefiat (GNL) din Świnoujście cu conducta baltică – via Polonia, Cehia, Slovacia și Ungaria – și prin intermediul terminalului GNL din Croația.

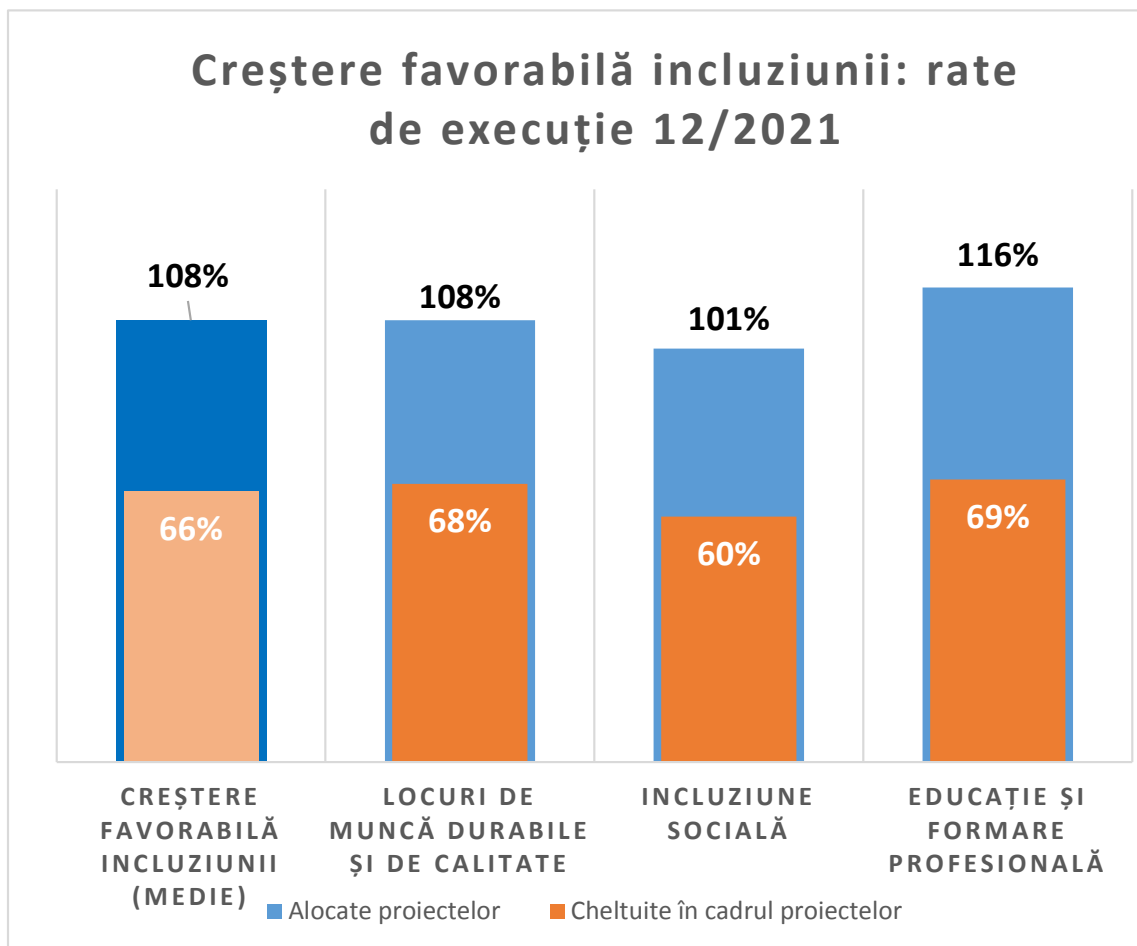
FEDR a sprijinit construirea în Bulgaria a [conduței de interconectare pentru gaze dintre Grecia și Bulgaria](#). Conducta de interconectare a fost dată în funcțiune pentru operațiuni comerciale la 1 octombrie 2022, având o lungime totală de 182 km și o capacitate tehnică de 3 miliarde de metri cubi/an, precum și o opțiune de creștere a capacității de transport. În circumstanțele geopolitice actuale, acest proiect de infrastructură strategică este un simbol al importanței autonomiei strategice a UE în ceea ce privește aprovizionarea cu energie și diversificarea surselor și a rutelor.

3.3. Creștere favorabilă incluziunii

Investițiile în creșterea favorabilă incluziunii reprezintă aproximativ 24 % din finanțarea totală. Sunt disponibile 173 de miliarde EUR pentru cele trei obiective vizate: **locuri de muncă durabile și de calitate** (57 de miliarde EUR), **incluziune socială** (71 de miliarde EUR) și **educație și formare profesională** (45 de miliarde EUR).

173 de
miliarde EUR pentru
creștere favorabilă
incluziunii

Criza provocată de pandemia de COVID-19 a avut un efect de propagare asupra întregii societăți, afectând oamenii în moduri diferite. Agenda socială a UE, împreună cu Pilonul european al drepturilor sociale, este mai mult decât oricând esențială pentru a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și a face economiile și societățile din UE mai favorabile incluziunii, mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile tranziției verzi și digitale. În scenariul critic actual, fondurile ESI acționează pentru a susține reformele structurale, în special modernizarea serviciilor publice, încurajarea ocupării forței de muncă în rândul tinerilor și reducerea sărăciei și a inegalităților.

FSE a continuat să acorde sprijin tuturor europenilor care se confruntă în prezent cu dificultăți, cu scopul de a crea o Europă mai socială. În acest scop, FSE promovează serviciile sociale, păstrarea locurilor de muncă, susținerea grupurilor vulnerabile și a altor categorii, de exemplu prin sprijinirea schemelor privind reducerea timpului de muncă, a suplimentării salariilor în cazul personalului medical, a asigurării de echipamente informatice, echipamente de protecție și servicii pentru grupurile vulnerabile. Totodată, fondul contribuie la gestionarea efectelor războiului din Ucraina prin sprijinirea refugiaților.

Până la sfârșitul anului 2021, proiectele dedicate **îmbunătățirii oportunităților de angajare** au înregistrat următoarele rezultate:

- 55,2 milioane de participanți au beneficiat de sprijin din partea FSE și a Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (*Youth Employment Initiative - YEI*), inclusiv 19,9 milioane de șomeri și 20,9 milioane de participanți inactivi.
- 6,4 milioane de persoane și-au găsit un loc de muncă datorită sprijinului oferit de FSE și de Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor.
- Dintre participanți, cei cu un nivel scăzut de calificare au reprezentat 47 % din totalul persoanelor; iar 14,5 % au fost migranți, persoane de origine străină sau aparțineau unei minorități.
- Participarea femeilor și a bărbaților la activitățile care au beneficiat de sprijin este distribuită aproape în mod egal la nivelul UE (femeile reprezintă 52,9 % din participanți).

Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (YEI) a continuat să ofere un sprijin financiar substanțial tinerilor din statele membre eligibile. Inițiativa înregistrează progrese importante, 11,9 miliarde EUR fiind alocate unui număr de 247 000 de proiecte până la sfârșitul anului 2021. Cheltuielile declarate arată o execuție solidă pe teren; până la sfârșitul anului 2021, aproximativ 3,7 milioane de tineri au fost incluși în măsuri care beneficiază de sprijin. Dintre aceștia:

- aproximativ 2,5 milioane de participanți au finalizat intervenția YEI; 1,1 milioane de participanți au primit un loc de muncă sau au beneficiat de educație continuă, ucenicie sau formare și
- aproximativ 1,8 milioane de participanți urmau un program educațional sau de formare profesională, au obținut o calificare sau un loc de muncă, inclusiv ca lucrători independenți ca urmare a intervențiilor sprijinite de YEI.

În ceea ce privește **incluziunea socială**, la care FSE contribuie cel mai mult, proiectele selectate până în prezent însumează aproximativ 62 de miliarde EUR. Până la sfârșitul anului 2021, au beneficiat de sprijin 3,6 milioane de participanți cu handicap, 8 milioane de migranți, participanți de origine străină sau aparținând unei minorități și alte 10,3 milioane de persoane defavorizate, pentru a-și îmbunătăți șansele de angajare și pentru a-și dezvolta competențele adecvate pentru piața locurilor de muncă. Ca urmare a sprijinului acordat de UE în cadrul FEDR, capacitatea infrastructurii de îngrijire a copiilor și de educație a fost extinsă pentru 19,7 milioane de persoane, iar 53 de milioane de persoane beneficiază în prezent de servicii îmbunătățite de sănătate în întreaga UE.

FEADR a sprijinit peste 175 000 de operațiuni care consolidează incluziunea socială în zonele rurale. De asemenea, a oferit sprijin comunităților rurale locale care își implementează propriile strategii de dezvoltare locală. Peste 3 650 de grupuri de acțiune locală, care implementează strategii de dezvoltare locală, acoperă 64 % din populația rurală din UE și reunesc părți interesate din sectorul public, privat și al societății civile din zone specifice.

În ceea ce privește educația și formarea, au fost alocate 52 de miliarde EUR pentru proiectele selectate. Până la sfârșitul anului 2021, datorită FSE și Inițiativei privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, au fost sprijinite 25,9 milioane de persoane slab calificate, 8,8 milioane au obținut o calificare și 2,6 milioane urmau un program educațional sau de formare profesională.

Exemple de proiecte finanțate din fondurile ESI care contribuie la creșterea favorabilă incluziunii:

O întreprindere nou-înființată inovatoare din Lituania a dezvoltat aplicația [Mindletic](#) pentru întărirea sănătății fizice și emoționale. Aplicația ajută utilizatorii să își recunoască starea emoțională, în funcție de nivelul de energie și de dispoziție. Utilizând datele anonimizate, echipa Mindletic încearcă să determine echilibrul emoțional al utilizatorului. Mindletic a fost creat în colaborare cu psihologi certificați și organizații profesionale din domeniul sănătății mintale.

În Haute-Normandie, Franța, patru centre de formare din sectorul construcțiilor și al lucrărilor publice au realizat un proiect comun denumit „CFA numérique” sau „formare digitală a ucenicilor”, care vizează dematerializarea resurselor educaționale. Aceasta a condus la implementarea mai multor platforme de colaborare pentru diseminarea de

conținut educațional digital, schimbul de cunoștințe, modelarea datelor privind construcțiile și echipamente de realitate augmentată. Aceste resurse au permis o mai bună aliniere la evoluțiile în materie de formare a ucenicilor instruiți în sistem dual. Proiectul a primit 631 de milioane EUR din partea FEDR.

FEDR a cofinanțat crearea a 10 unități locative separate în orașul Zamość, Polonia, în apropiere de granița dintre Polonia și Ucraina. Ca parte a acestui proiect sprijinit de CARE, clădirea a fost adaptată pentru a îndeplini funcții de cazare pentru persoane refugiate din Ucraina (în special femei cu copii) în urma atacului Federației Ruse asupra Ucrainei. Clădirea a fost echipată pentru a îndeplini și funcții sociale, fiind prevăzută, de exemplu, cu o cameră de joacă pentru copii, un centru de integrare cu o sală multimedia pentru ședințe, spălătorie și uscătorie, cabinete pentru profesioniști care oferă sprijin participanților la proiect (psihologi, educatori, avocați etc.).

În Austria, întreprinderile pot beneficia în prezent de consultanță gratuită care le ajută să reducă disparitățile de gen, datorită proiectului „100 %”, finanțat din FSE. Proiectul sprijină întreprinderile să proiecteze sisteme de remunerare transparente și să recunoască și să îmbunătățească oportunitățile pentru femei la locul de muncă. Pe lângă creșterea gradului de conștientizare cu privire la diferența de remunerare între femei și bărbați, proiectul „100 %” arată întreprinderilor cum se pot promova inovarea și reziliența printr-o mai bună utilizare a diversității forței de muncă. Modelul de consultanță este flexibil în funcție de nevoile fiecărei întreprinderi și include analiza profesională a datelor, elaborarea de planuri de acțiune și sprijin în perioada de implementare. Angajații pot beneficia de consultanță de management, de consiliere în carieră și de alte tipuri de sprijin.

Peste 9 000 de refugiați ucraineni vor beneficia de serviciile furnizate de proiectul „Solidaritate” în Bulgaria. Cu sprijinul FSE și REACT-EU, proiectul „Solidaritate” urmărește să îi ajute pe ucraineni să se integreze în viața din Bulgaria, facilitându-le găsirea unui loc de muncă prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. Proiectul asigură, de asemenea, sprijin psihologic, orientare profesională personalizată și sprijin pentru chirie.

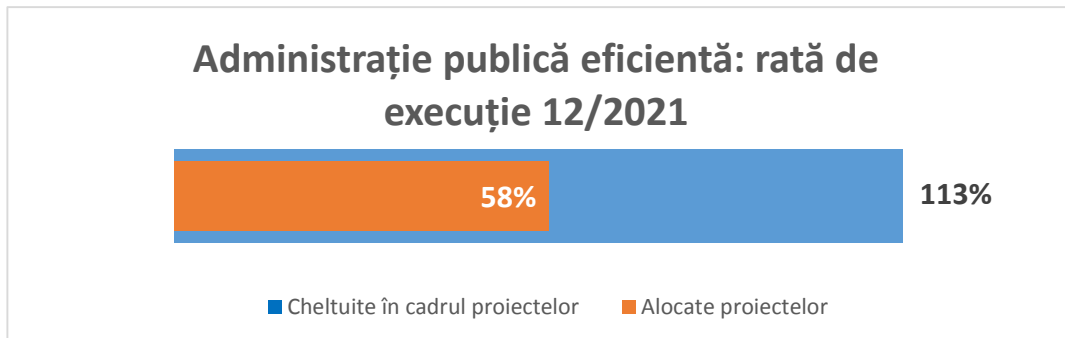
3.4. Consolidarea capacității instituționale și a eficienței administrației publice

**6,4 miliarde EUR
pentru o
administrație
publică eficientă**

6,4 miliarde EUR au fost alocate pentru proiecte care vizează capacitatea instituțională și reformele. Până la sfârșitul anului 2021, o sumă estimată la 7,2 miliarde EUR a fost alocată unor astfel de proiecte, reprezentând 113 % din suma planificată. Cheltuielile pe teren au fost de 3,7 miliarde EUR (58 % din totalul planificat). Acest efort a fost completat, în plus față de fondurile ESI, de Programul de sprijin pentru reforme structurale, care a fost

transformat în Instrumentul de sprijin tehnic¹².

Implementarea proiectelor FSE al căror obiectiv este acela de a consolida capacitățile părților interesate care prestează servicii în domeniul educației, al învățării pe tot parcursul vieții, al formării și ocupării forței de muncă și al politicilor sociale s-a îmbunătățit semnificativ, consemnându-se o creștere de la o rată de selecție a proiectelor de 60 % la sfârșitul anului 2020 până la 86 % la finele anului 2021.

În cadrul acestui obiectiv:

- FSE a acordat sprijin pentru 840 000 de participanți;
- FSE a acordat sprijin pentru 3 000 de proiecte care vizează administrațiile publice sau serviciile publice naționale, regionale sau locale.

Exemple de proiecte finanțate din fondurile ESI care contribuie la consolidarea capacității instituționale:

Cu o finanțare FEDR în valoare de 32 de milioane EUR, 38,75 % din suprafața regiunii Lubelskie, Polonia, a fost inclusă în [proiectul e-geodesia](#). Au fost colectate date și documente, iar resursele cartografice au fost digitalizate în vederea furnizării de servicii online legate de schimbul de date în materie de registre, dosare, precum și hărți cadastrale.

Grație sprijinului FSE, angajații din sectorul public din Malta au fost încurajați să studieze tehnologia geospațială, precum și colectarea și prelucrarea de date geografice. Acest tip de tehnologie este un instrument din ce în ce mai important pentru serviciile publice, întrucât poate modela mai bine procesul de elaborare a politicilor și de luare a deciziilor. Acesta va contribui la creșterea capacității și a expertizei angajaților din serviciul public maltez.

3.5. Dezvoltarea teritorială și urbană

**32 de
miliarde EUR
pentru**

¹² Regulamentul (UE) 2021/240 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 februarie 2021 de instituire a unui Instrument de sprijin tehnic (JO L 57, 18.2.2021, p. 1). Disponibil, de asemenea, la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/240>

dezvoltare teritorială și urbană

În perioada 2014-2020, aproximativ 32 de miliarde EUR au fost planificate pentru dezvoltarea teritorială integrată și dezvoltarea urbană durabilă, în cadrul obiectivelor-cheie prezentate în secțiunile de mai sus. Întârzierile în finalizarea strategiilor și în stabilirea procedurilor de implementare descentralizată au dus la un început lent. Până la sfârșitul anului 2021, în cadrul politicii de coeziune, s-au alocat 31,5 miliarde EUR pentru proiecte, reprezentând 99 % din alocarea planificată. Nivelul cheltuielilor pentru fiecare proiect a înregistrat, de asemenea, o creștere accelerată, 52 % din alocarea planificată fiind cheltuită (17 miliarde EUR) până la sfârșitul anului 2021, comparativ cu 39 % la finele lui 2020, dar cu mult sub rata medie de utilizare de 62 %.

Prin proiectele selectate în cadrul strategiilor de dezvoltare integrată se vor realiza următoarele:

- 46 de milioane de metri pătrați de spațiu deschis urban renovat sau nou amenajat, accesibil publicului;
- 3,3 milioane de metri pătrați de clădiri publice renovate sau nou construite și peste 26 000 de unități locative renovate.

La fel ca execuția financiară, implementarea a rămas în urmă și variază între 43-52 % din valorile-țintă.

Exemple de proiecte finanțate din fondurile ESI care contribuie la dezvoltarea teritorială și urbană:

În Cadiz, Andaluzia (Spania), FEDR a cofinanțat regenerarea a 100 de locuințe sociale. Acest proiect își propune să îmbunătățească eficiența energetică și să reducă emisiile de CO₂ la nivelul clădirilor, infrastructurii și serviciilor publice, în vederea reducerii cu 15 % a consumului final de energie din sectorul rezidențial.

Proiectul „[Discovery Passage](#)”, cofinanțat din FEDR, face parte dintr-un proiect complex de regenerare urbană a localității Tarnów, regiunea Małopolska, din sudul Poloniei. Noul centru pentru știință și tehnologie oferă informații cu privire la cele mai importante descoperiri și invenții legate de Tarnów, precum și la autorii acestora, în diferite moduri. Centrul își propune să dezvolte și să promoveze orașul în domeniile educației, științei, tehnologiei și antreprenoriatului și să inițieze cooperarea între aceste sectoare.

3.6. Cooperarea teritorială

13 miliarde EUR pentru cooperare teritorială

FEDR oferă sprijin programelor de cooperare teritorială care investesc în cooperarea transfrontalieră, transnațională și interregională. Aceste programe însumează aproape 13 miliarde EUR din alocarea planificată, în timp ce 13,4 miliarde EUR au fost deja alocate proiectelor până la sfârșitul anului 2021. Aceste proiecte au generat cheltuieli în valoare de 8 miliarde EUR (64 % din suma planificată). Execuția financiară a programelor de cooperare a fost în concordanță cu implementarea programelor naționale/regionale la sfârșitul anului 2021.

Unele realizări ale programelor de cooperare teritorială sunt incluse în indicatorii agregați în cadrul principalelor teme de investiții, în timp ce unii indicatori specifici măsoară componenta privind cooperarea din cadrul proiectelor sprijinite:

- peste 33 000 de întreprinderi au participat la proiecte de cercetare transfrontaliere, transnaționale sau interregionale;
- în jur de 100 000 de persoane au participat la inițiative locale comune în domeniul ocupării forței de muncă și la cursuri comune de formare;
- 165 000 de persoane au beneficiat de inițiative de mobilitate transfrontalieră.

Exemple de proiecte finanțate din fondurile ESI care contribuie la sprijinirea cooperării teritoriale:

Având în vedere că impactul schimbărilor climatice nu cunoaște granițe, proiectele Interreg au prezentat o serie de măsuri de atenuare a schimbărilor climatice și de reziliență. Programul de cooperare Austria-Ungaria a finanțat proiecte de reziliență împotriva inundațiilor în valoare de 13 milioane EUR. Cel mai notabil este proiectul [SEDDON II](#), care sprijină gestionarea sedimentelor din apele fluviale în vederea îmbunătățirii stării ecologice și a prevenirii riscurilor de inundații pe Dunăre.

[Programul de cooperare Cehia-Polonia](#) a sprijinit, de asemenea, măsuri de atenuare a riscurilor de inundații și de pregătire în caz de inundații. Intervențiile sporesc gradul de pregătire la nivel transfrontalier pentru a acționa în situații de criză, în special în caz de inundații.

4. ACTIVITATEA DE EVALUARE DESFĂȘURATĂ DE STATELE MEMBRE

În ultimul an, statele membre au alocat mai multe resurse pentru a evalua impactul acțiunilor sprijinite de fondurile ESI și punerea în aplicare a acestora.

Constatările evaluărilor realizate în statele membre sunt, de regulă, foarte specifice contextului local al acțiunilor sprijinite. Totuși, acestea oferă informații valoroase care pot contribui la ajustarea acțiunilor și a proiectelor în ultima parte a perioadei de programare 2014-2020 și, mai ales, la conceperea noilor acțiuni din cadrul programelor aferente perioadei 2021-2027.

În general, evaluările efectuate au evidențiat rezultate pozitive în domeniile sprijinite și au arătat că acțiunile și proiectele au fost eficace în susținerea cetățenilor și a IMM-urilor, fiind totodată benefice atât pentru entitățile publice, cât și pentru cele private. Până în prezent, doar câteva evaluări au vizat modul în care pandemia de COVID-19 a afectat anumite sectoare și decizii în materie de programare. Se preconizează o creștere a numărului de evaluări care analizează aceste elemente, precum și a numărului celorlalte măsuri introduse pentru a răspunde în fața celor mai recente crize ale refugiaților și energiei.

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport oferă detalii suplimentare cu privire la constatările din evaluările efectuate de statele membre și de Comisie cu privire la programele sprijinite de fondurile ESI.

5. CONCLUZII

Un cadru stabil într-un mediu dinamic

Crizele multiple au apărut și s-au acumulat în ultimii ani: de la criza sanitară la criza energetică provocată de invazia Rusiei în Ucraina și până la criza de lungă durată provocată de schimbările climatice. Pe lângă Mecanismul de redresare și reziliență, o serie de inițiative din cadrul politicii de coeziune (de exemplu, CRII în 2020, REACT-EU în 2021, CARE și FAST-CARE în 2022) ilustrează modul în care fondurile ESI s-au adaptat și continuă să se adapteze pentru a răspunde situațiilor de urgență. Aceste inițiative au permis fondurilor ESI să își îndeplinească misiunea strategică și să combată în același timp aceste crize fără precedent.

Atât statele membre ale UE, cât și Comisia Europeană au adaptat rapid programele de cheltuieli la noile realități, demonstrând agilitatea fondurilor de a se adapta și a răspunde la evenimente și circumstanțe neprevăzute. Totodată, fondurile ESI au continuat să ofere sprijin structural și previzibil, contribuind la accesul cetățenilor la servicii publice de înaltă calitate și fiabile, încurajând regiunile și întreprinderile să folosească provocările tranziției verzi și digitale ca pârghe pentru noi surse de competitivitate și susținând lucrătorii să dobândească competențe care să le permită să fie mai productivi și să obțină locuri de muncă mai bune. Per ansamblu, de la debutul pandemiei de COVID-19 în 2020, politica de coeziune a furnizat statelor membre peste 160 de miliarde EUR în vederea sporirii rezilienței și a stimulării convergenței sociale și regionale.

UE a subliniat în permanență impactul pozitiv asupra securității noastre energetice al măsurilor de eficiență energetică, al dezvoltării surselor regenerabile de energie și al integrării pieței. Fondurile ESI au reprezentat principalul instrument prin care UE a oferit sprijin financiar public pentru energia curată, în special pentru eficiența energetică, inclusiv renovarea clădirilor, dezvoltarea surselor regenerabile de energie și a rețelelor energetice. În acest sens, politica de coeziune a ajutat statele membre și regiunile să combată sărăcia energetică, să reducă facturile la energie ale gospodăriilor, reducând totodată emisiile de GES și creând locuri de muncă durabile în sectorul imobiliar și al construcțiilor. Invasia Rusiei în Ucraina nu a făcut decât să confirme importanța critică a securității energetice și necesitatea tranziției către o economie neutră din punct de vedere climatic.

Implementarea programelor avansează bine, consemnând o accelerare semnificativă a dinamicii cheltuielilor în 2020 și 2021, ceea ce indică o evoluție pozitivă constantă. Cele mai recente date privind execuția financiară, de la 30 septembrie 2022, arată un ritm accelerat al implementării pe măsură ce se apropie sfârșitul ciclului de programare. Este important ca fondurile rămase să fie utilizate rapid și în mod corespunzător, atât pentru a genera creștere economică și a crea locuri de muncă, cât și pentru a combate efectele directe și indirecte ale pandemiei de COVID-19, precum și criza din Ucraina și impactul acesteia asupra prețurilor energiei.

Pentru perioada 2021-2027, cele 370 de miliarde EUR disponibile în cadrul politicii de coeziune vor continua să vizeze investiții-cheie în crearea de locuri de muncă și generarea de creștere economică, punând accentul pe o Europă mai favorabilă incluziunii și pe o economie mai verde, cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Fondurile ESI vor continua să fie un instrument puternic de sprijinire a cetățenilor și a IMM-urilor. Politica de coeziune a demonstrat o capacitate puternică de a reacționa la diferitele crize care au afectat UE în ultimii ani, rămânând în același timp dedicată

obiectivului pe termen lung de reducere a disparităților dintre regiunile UE și de promovare a convergenței sociale și teritoriale, precum și de accelerare a dublei tranziții verzi și digitale.